

KARTANOSTA KIEVARIIN = RANTASALMEN RAKENNUSPERINTÖ =

la – su 3. – 4. 7. 2010 Rantasalmi

**Kaksitoista erilaista rakennushistoriallisesti mielenkiintoista taloa
– kartanosta kievariin, pappilasta rintamamiestaloon –
avaa ovensa molempina päivinä klo 11-16.**

**Professori Panu Kaila kertoo aiheesta ”Korjausrakentamisen seitsemän sudenkuoppaa”
ja vastaa yleisön kysymyksiin Luontokeskus Oskarissa,
Ohitustie 7, lauantaina 3.7. klo 16.**

VANHOO OSOO

**Varaosapankki Vanahoo Ossoo, Kylätie 56,
on auki molempina päivinä klo 10-16. Vanhojen talojen varaosia, kirpputori,
seppä ahjoineen ja tuotteineen, punamultamaalin keittoa ja myyntiä!
www.rakennusperintoyhdistys.net**

Tapahtuman järjestää
Etelä-Savon Rakennusperintöyhdistys ry
Suomen Kulttuurirahaston Etelä-Savon rahaston tuella.
Se liittyy kampanjaan
Jokaisen Oma Ympäristö 2010.

1. Vanahoo Ossoo – vanhojen talojen varaosapankki, Kylätie 56. 1900-luvun alussa rakennettu kauppa oli tyhjiilleen jäätyään purku-uhan alla, vaikka onkin suojeltu rakennus. Etelä-Savon Rakennusperintöyhdistyksen on tarkoitus kehittää nykyisestä varaosapankista korjausrakentamiskeskus, joka vanhojen rakennusosien myynnin ohella järjestää koulutusta, neuvontaa ja näyttelyitä.

2. Kylätie 52. Tästä voi vaikkapa ostaa itselleen perinnetalon, jos korjaus halua riittää. V. 1810 rakennetussa talossa on n. 160 neliötä asuintilaa, kaakeli- ja pönttöuunit paikallaan, lankkulattiat hyvässä kunnossa, juokseva vesi ja sähköt. 2000 neliön tontille mahtuu suojaisia puutarha.

3. Jumikkala, Kylätie 60. Jumikkalan tila on toiminut 1600-luvulla kruununtilana ja sotilasvirkatalona; 1700-luvulla siellä toimi jonkin aikaa alkeiskoulu eli pedagogio ja vuosina 1749-1788 neliluokkainen triviaalikoulu. 1800-luvulla tila toimi kievarina ja kauppana. A.W. Baggen kauppakartanosta (1881-1916) sanottiin, että ”ellei sitä Baggelta saa, ei sitä saa mistään.” Sotien jälkeen talo oli jälleen koulukäytössä aina 1970-luvulle saakka. Nykyään se jatkaa kievariperinnettä pitopalveluineen ja Jumikkalan herkuttelijat-iltoineen. Päärakennus on vuodelta 1894, ja myöhemmin sen jatkeeksi on siirretty vanha tupa.

Piha-aitassa on nyt nähtävänä kokoelma vanhaa kauppatavaraa ja esineistöä. Aitta ja tupa ovat avoinna molempina päivinä, muu päärakennus vain sunnuntaina. Molempina päivinä on tilaisuus nauttia kahvia ja kahvileipää.

4. Kanttorila, Pappilantie 10. Kanttorille 1949 rakennettu omakotitalo navettoineen muodostaa seurakunnan peltojen takana kohoavan, maakunnallisesti arvokkaana kohteena suojellun Pappilanmäen kanssa perinteikkään ympäristön. Alunperin avovinttinä ollut yläkerta on remontoitu asumiskäyttöön 1990-luvun alussa.

5. Iso-Pappila, Pappilantie 11. Pappila rakennettiin Georg Wileniuksen piirustusten mukaan v. 1870. Siellä syntyi ja sen salissa kastettiin v. 1873 vt. kirkkoherran poika, tuleva arkkitehti Eliel Saarinen. 1950-luvulla pappila koki perusteellisen remontin, kun se jaettiin kahdeksi asunnoksi, kirkkoherralle ja kappalaiselle. 1990-luvulta pappila on ollut yksityisomistuksessa. Nykyiset omistajat ovat v. 2006 palauttaneet rakennuksen mahdollisuuksien mukaan lähelle alkuperäistä karoliinista pohjakaavaa.

6. Omakotitalo, Asikkalantie 10. Rintamamiestyyppinen omakotitalo on rakennettu entisille pappilan pelloille 1960. Silloin vielä joen varrella lehmät laidunsivat ja toisella rannalla olivat hevoset haassaan lasten ilona. Talon huonejako on entisellään; saunarakennus on uusittu. Tontti on savimaata, mutta silti puutarha on kukoistuksessaan näkemisen arvoinen!

7. Kopsahovi, Asikkalantie 21. Kopsahovin on rakennuttanut venäläinen upseeri perheelleen 1854. Se on toiminut sotilasvirkatalona, jossa kruununvoudit, tuomarit ja nimismiehet ovat asuneet ja pitäneet virkahuonettaan. Talon yläkerta on säilynyt alkuperäisasussaan ja alakertaa on korjattu asuinkäyttöön säilyttäen kaikki mahdollinen rakennushistoria. Kopsahovi on rakennushistoriallinen suojelukohde ja sen ulkovaippa on korjattu suojeluohjeiden mukaan. Piha on pyritty säilyttämään aittoineen ja kasveineen.

8

8. Ranta-Korpela, Kielotie 30 B. Ranta-Korpelan talo on rakennettu v. 1918-19 Hankasalmelle. Talo oli kuuluisa vieraanvaraisuudestaan: nykyisen emännän mummo majoitti kaikki tutut ja vieraat käypäläiset sekä metsätöissä olevat työnjohtajat tuvan lattialle, syötti ja saunotti. Hirret on siirretty alkuperäiseltä paikaltaan Rantasalmelle kesällä 2008. Talon uudelleen pystytyksessä ja sisustamisessa käytetään mahdollisimman paljon talosta purettua vanhaa materiaalia.

9

9. Pyyvilä, Pyyviläntie 195. 1500-luvulta peräisin oleva Pyyvilän tila oli säätyläissukujen hallussa 1600-luvulta lähtien. Sen tunnetuin omistaja on Kustaan sodassa venäläisten hyväksi toiminut Georg Henrik Tigerstedt, joka petoksensa takia mestattiin Rantasalmen kirkonmäellä 1790. Nykyinen päärakennus on rakennettu 1771-72, jolloin se oli kaksikerroksinen. 1800-luvulla kartanon ullakolla oli Haapaniemen sotakoulun tapaan teatterinäyttämö salakäytävineen. Nykyinen ulkoasu on 1800-luvun lopulta, jolloin yläkerta poikkipäätä lukuunottamatta purettiin. Pihapiiriä reunustavat vanhat aitat ja väentupa. Pitkään asumattomana ollut kartano on nyt uudelleen herännyt henkiin.

10

10. Kupiala, Erolanniementie 59. Tornioniemen Kupiala on Rantasalmen vanhimpia kartanoita, joka oli säätyläisillä jo 1500-luvun lopulla. Se tunnettiin myös nimellä Marieberg. Vanha kartanorakennus Kupialansalmen rannassa paloi 1870-luvulla, ja nykyinen talo valmistui 1883 korkealle Mattiniemen kalliolle. Nykyiset omistajat ovat entisöineet rakennusta 1990-95. Harri Tourun suunnitelmien mukaan on tällöin rakennettu ulkokuisti sekä vanhojen valokuvien mukaan uudelleen aikoinaan huonokuntoisena purettu torni.

10

Rantasalmen kartanoiden ohella Museoviraston vasta julkaistuun valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen inventaariin on otettu Hiltulan kylä. Kylässä, joka edustaa savolaista mäki-asutusta, oli jo 1540-luvulla 14 taloa.

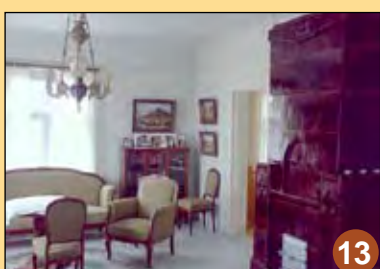
11

11. Vanha-Taskila, Hiltulantie 103. Vanha-Taskila on vuodelta 1652 periytyvä sukutila. Päärakennus on rakennettu 1854. Talon aumakatto muutettiin harjakatoksi 1912. Huonejärjestys on säilynyt lähes alkuperäisenä: tupu, sali, ruokasali, viisi makuukamaria, välikamari, keittiö, ”kom hit”-puolen veranta, tampusi ja arkipuolen eteinen. Uunilämmitys muutettiin vesikeskuslämmitykseksi 1972 ja maalämpö asennettiin 2009. Tuvan toimiva leivinuuni on edellisen päärakennuksen ja muurattu jo 1800-luvun alkupuolella.

12

12. Viisala, Viisalantie 86. Viisalan 1818 rakennettu päärakennus tuhoutui tulipalossa 2005, ja sen paikalla on nyt uudisrakennus. Vanha pihapiiri talousrakennuksineen ja suurine puineen on kuitenkin entisellään, mm. 1910 rakennettu tilava navetta.

13

13. Tuhkula, Tuhkulantie 324. Tuhkulan tilalla eteläisen Rantasalmen Hiltulassa elävät rinnakkain vanha ja uusi. Parisataavuotisen päärakennuksen hiljattain remontoitussa suuressa tuvassa ja kaakeliuunien komistamalla salin puolella nykyaika ja lapsiperheen eläväinen arki kohtaavat vanhan talon tunnelman. Järven rannalla sijaitsevaa perinteistä maatalon pihapiiriä reunustavat punaiset aittarakennukset, uudenaikainen navetta sekä lehmien laitumet.

TUTUSTUMISKOHTEITTEN SIJAINTI

Kohteet 1–7 ovat kävelyetäisyydellä toisistaan, kohteet 8–13 ajomatkan päässä.

Lisää kuvia Etelä-Savon

Rakennusperintöyhdistyksen nettisivuilla

www.rakennusperintoyhdistys.net

